

Nr 11 A.

Godkänd av första kammaren den 28 februari 1928.

Godkänd av andra kammaren den 28 februari 1928.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående regleringen för budgetåret 1928—1929 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutsrottets utlåtande nr 5.)

Till Konungen.

Riksdagen får härmed anmäla sina beslut i anledning av vissa av Eders Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1928—1929 under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Innan riksdagen ingår på prövning av anslagsfrågorna under förevarande huvudtitel, har riksdagen ansett sig böra något beröra det av chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1928 behandlade spörsmålet om den fortsatta utredningen av vissa pensionsfrågor.

Enligt riksdagens mening måste det anses vara att beklaga, att på grund av omständigheter, för vilka departementschefen redogjort, förslag icke kunnat åtminstone i vissa av de här förevarande pensionsfrågorna framläggas för innevarande års riksdag. Såsom av den utav departementschefen lämnade redogörelsen framgår, har frågan om antagande av ny civil tjänstepensionslag under flera år stått på dagordningen. I avvaktan på denna frågas lösning hava statsmakterna låtit anstå med prövning av åtskilliga, delvis betydelsefulla detaljfrågor med avseende å tjänstepensioneringen för civilförvaltningens ordinarie personal, t. ex. frågan om kvinnliga befattningshavares pensionsålder. Vad angår ordnandet av tjänstepensionering för hittills icke pensionsberättigade grupper av i statens tjänst anställda icke-ordinarie be-

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 14 saml. Nr 11 A.

fattningshavare, har inom riksdagen tidigare i olika sammanhang framhållits angelägenheten av att denna fråga snarast möjligt måtte bringas till lösning. Det sätt, varpå pensionering för närvarande äger rum beträffande sistberörda befattningshavargrupper — nämligen genom prövning av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen i varje särskilt fall — kan i och för sig icke anses tillfredsställande och medför därjämte för Eders Kungl. Maj:t och riksdagen en år från år växande arbetsbörda, vars omfattning knappast kan anses stå i rimligt förhållande till de avsedda ärendenas betydelse.

Under hänvisning till sålunda antydda förhållanden har riksdagen ansett sig böra i förevarande sammanhang änyo understryka vikten av att nyss angivna frågor måtte snarast möjligt bringas till slutlig prövning.

A. **Civila pensionsväsendet.**

1:o) I den till riksdagen den 4 januari 1928 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1928—1929 har Eders Kungl. Maj:t i punkt 1 under elfte huvudtiteln föreslagit riksdagen att höja *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av civila tjänstinhavare, nu 3,400,000 kronor, med 300,000 kronor till 3,700,000 kronor.

Mot den föreslagna anslagshöjningen, som föranletts av beräknad ökad belastning å anslaget, har riksdagen icke haft något att erinra, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

2:o) Under punkt 2 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* till beredande av pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 2,800,000 kronor,

dels ock besluta, att kostnaderna för pensionstillägg och pensionsförhöjning åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, skola bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning av här ifrågavarande anslag med 300,000 kronor, vilken föranletts av belastningen å anslaget under de senaste budgetåren. Beräkningen av anslagsbehovet har icke givit riksdagen anledning till erinran. På de affärsdrivande verken belöpande kostnader för pensionsregleringen torde såsom hittills böra bestridas av de medel, från vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt utgå.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen, som i det följande meddelar beslut om anvisande av anslag till pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

3:o) I punkt 11 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, nu 60,000 kronor, med 10,000 kronor till 70,000 kronor.

Den föreslagna anslagshöjningen, vilken är föranledd av beräknad stegring i belastningen å anslaget, har ej givit riksdagen anledning till erinran, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

4:o) Uti punkt 12 av elfte huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, nu 68,000 kronor, med 23,000 kronor till 91,000 kronor.

Mot den gjorda beräkningen av anslaget har riksdagen icke funnit anledning till erinran. Riksdagen får vid sådant förhållande anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

5:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 13 framställda förslag och under hänvisning till den i statsrådsprotokollet över ecklesiastik-ärenden för den 16 december 1927 lämnade utredningen i ärendet har riksdagen för beredande enligt av riksdagen godkända grunder av tilläggs-pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna anvisat för budgetåret 1928—1929 ett *extra* förslagsanslag av 300,000 kronor.

6:o) Under punkten 14 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1928—1929 under rubrik statens pensionsanstalt

dels upptaga det *ordinarie* anslaget till bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering med oförändrat belopp 5,310,000 kronor,

dels ock höja det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt, nu 4,100,000 kronor, med 100,000 kronor till 4,200,000 kronor.

Mot den föreslagna höjningen av det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt finner riksdagen icke anledning till erinran.

Beträffande härefter anslaget till bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering har riksdagen med hänsyn till de skäl, föredragande departementschefen åberopat, funnit sig böra biträda departementschefens uppfattning, att en höjning av detta anslag icke för närvarande bör äga rum. Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag jämväl på denna punkt.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

7:o) Under punkt 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det såsom bidrag till handelsflottans pensionsanstalt till utgående direkt av tullmedlen å riksstatens elfte huvudtitel uppförda *ordinarie* förslagsanslaget, nu 101,000 kronor, med 19,000 kronor till 120,000 kronor.

Den föreslagna höjningen av anslaget, vilken föranletts av belastningen å detsamma under de senaste budgetåren, har icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

8:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 16 föreslagit och med hänvisning till den i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 december 1927 lämnade utredningen i ämnet får riksdagen, under erinran att anslag till samma ändamål för innevarande budgetår beviljats med enahanda belopp, anmäla, att riksdagen för budgetåret 1928—1929 anvisat *dels* till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett *extra* förslagsanslag av 31,000 kronor,

dels ock till förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett *extra* anslag av 31,000 kronor.

9:o) I punkt 17 föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen att för beredande under år 1928 av tilläggspensioner åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt å riksstaten för budgetåret 1928—1929 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* förslagsanslag av 106,000 kronor,

förklara, att tilläggspensionerna skola till pensionstagarna utgå med följande belopp, nämligen inom anstaltens första klass med 80 kronor, inom den andra klassen med 60 kronor, inom den tredje klassen med 50 kronor och inom den fjärde klassen med 45 kronor, samt

medgiva, att tilläggspensionerna må till vederbörande pensionärer utgå å de tider, i den ordning och efter de grunder, som gällande reglemente föreskriver i fråga om de från anstalten utgående ordinarie pensionerna.

Då ifrågasvarande tilläggspensioner, vilkas belopp överensstämmer med de senast för år 1927 medgivna, torde enligt oförändrade grunder böra utgå jämväl för år 1928, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkten 18 föreslagit riksdagen att till bestridande under år 1928, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 december 1927 förordats, av förvaltningskostnader vid handelsflottans pensionsanstalt å riksstaten för budgetåret 1928—1929 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* anslag av 1,600 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag överensstämmer med riksdagens beslut angående medel för ändamålet för år 1927 och har icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

11:o) Under punkt 19 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av ersättning, varom stadgas i förordningen den 1 juni 1923

(nr 138) angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig, med däri genom förordning den 13 juni 1924 (nr 199) gjord ändring, för budgetåret 1928—1929 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* förslagsanslag av 85,000 kronor.

Då någon ändring i grunderna för ifrågavarande ersättning icke föreslagits och riksdagen icke funnit anledning till erinran mot de gjorda beräkningarna angående medelsbehovet för ändamålet under nästkommande budgetår, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vunnit riksdagens bifall.

B. Militära pensionsväsendet.

Lantförsvaret.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 20 föreslagit riksdagen att *dels* minska *ordinarie* anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 143,190 kronor, med 4,266 kronor till 138,924 kronor,

dels ock till ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag av 5,516 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

13:o) I punkt 21 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 3,900,000 kronor att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för nämnda budgetår densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en förhöjning av anslaget med 100,000 kronor, föranledd av ökad utgiftsbelastning å anslaget, har riksdagen icke haft något att erinra. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 22 föreslagit riksdagen att minska *ordinarie* anslaget till förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, nu 648,000 kronor, med 17,500 kronor till 630,500 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

15:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag i punkt 23 och under hänvisning till den i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 9 december 1927 lämnade utredningen i ärendet har riksdagen höjt *ordinarie* förslagsanslaget till ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, nu 490,000 kronor, med 10,000 kronor till 500,000 kronor.

Sjöförsvaret.

16:o) I punkt 24 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* höja *ordinarie* anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond, nu 44,794 kronor, med 805 kronor till 45,599 kronor, *dels ock* till ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 till flottans pensionskassas gratialfond för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag av 1,373 kronor.

Riksdagen biträder Eders Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

17:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag i punkt 25 och under hänvisning till den i omförmälda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 9 december 1927 lämnade utredningen i ärendet har riksdagen minskat *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, nu 330,000 kronor, med 5,000 kronor till 325,000 kronor.

Gemensamma anslag.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 26 föreslagit riksdagen att under riksstatens elfte huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken »Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring» upptagna *ordinarie* obetecknade anslaget, under samma rubrik uppföra ett *ordinarie* förslagsanslag å 1,325,000 kronor.

I likhet med föredragande departementschefen finner riksdagen lämpligt, att sådan anordning vidtages, att ett fortsatt anlåtande för ifrågavarande ersättningar av beväringmanskapets invalid- och pensionsfonds kapitaltillgångar icke behöver ifrågakomma. De gjorda beräkningarna rörande anslagsbehovet för ändamålet för nästkommande budgetår hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning av riksdagen bifallits.

19:o) Under punkten 27 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* till beredande av pensionsförbättring åt viss personal vid armén och marinen i enlighet med de i kungörelserna den 20 respektive den 29 augusti 1919 (nr 538 och 569) samt den 9 och den 15 juni 1922 (nr 335 och 336) angivna grunder för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 1,960,000 kronor,

dels ock förklara att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, underordnad myndighet må i enlighet med de i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) angivna grunder tilldela personal, som under tiden 1 juli 1928—30 juni 1929 avgår från tjänsten, pensionsförbättring att utgå under pensions-tagarens återstående livstid.

På sätt framgår av vad riksdagen inledningsvis erinrat, torde något förslag till definitiv pensionsreglering för militär personal icke komma att föreläggas 1928 års riksdag. Vid sådant förhållande erfordras för budgetåret 1928—1929 medel till pensionsförbättring enligt nu gällande pensionsringsgrunder såväl åt redan avgången personal som åt personal, vilken under nämnda budgetår avgår ur tjänst. Någon ändring i grunderna för pensionsförbättringen har icke ifrågasatts. På grund härav och då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot den gjorda beräkningen av anslagsbehovet, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning vunnit riksdagens bifall.

20:o) I punkt 5 av elfte huvudtiteln föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen att till beredande av pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 2,650,000 kronor.

Under återopande av vad riksdagen anfört under punkten 2 i det föregående får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

21:o) Uti punkten 28 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande av pensionstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare i enlighet med de i kungörelsen den 20 juni 1924 (nr 283) angivna grunder för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 270,000 kronor.

Under hänvisning till den i ämnet lämnade utredningen får riksdagen, som ej haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

22:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 8 framställda förslag och med hänvisning till den i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1928 förebragta utredningen i ärendet har riksdagen

a) för beredande av dyrtidstillägg under budgetåret 1928—1929 åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas

understödstagare, vilka vid ingången av juli månad år 1928 uppnått en levnadsålder av 60 år eller däröver, för budgetåret 1928—1929 anvisat ett *extra* förslagsanslag av 1,250,000 kronor;

b) förklarat, att dyrtidstillägget till varje dylik vid ingången av juli månad år 1928 till pension eller därmed jämförligt understöd från statsverket, statsunderstödd pensionsinrättning eller Vadstena krigsmanshuskassa berättigad f. d. befattningshavare skall utgå med ett belopp av 150 kronor;

c) medgivit, att dyrtidstillägget må till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han under tiden 1 juli 1928—30 juni 1929 avlidit, till hans stärbhus på en gång utbetalas i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Övriga ordinarie anslag.

23:o) I riksstatsförslaget för budgetåret 1928—1929 har det ordinarie förslagsanslaget till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare upptagits med oförändrat belopp, 22,000 kronor.

Enär, enligt vad under hand meddelats riksdagens vederbörande utskott, framställning till riksdagen lärer vara att förvänta om vidtagande av en omläggning av pensioneringen för extra provinsialläkare, varav förevarande anslag skulle beröras, har riksdagen ansett anslagets fastställande böra tills vidare uppskjutas. Riksdagen kommer sålunda framdeles att anmäla beslut angående detta anslag.

24:o) Beträffande de under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som icke blivit här ovan särskilt omförmälda, har någon ändring icke ifrågasatts; och har riksdagen beslutit, att samtliga de ordinarie anslag under denna huvudtitel, i avseende å vilka förändring icke blivit ifrågasatt, med undantag av förslagsanslaget till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare, må i riksstaten för budgetåret 1928—1929 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 28 februari 1928.

Med undersätlig vördnad.